

«بسمه تعالیٰ»

جای مهر

وزارت اسناد و کتابخانه ملی

اداره آموزش و پرورش منطقه ۴ تهران

دبيرستان نمونه دولتی ابوعلی سینا متوسطه دوم

نام و نام خانوادگی:

کلاس: امتحان: علوم و فنون ادبی ۱ پایه: دهم رشته: انسانی تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۳/۲۱

شماره صندلی: شماره: نام دبیر: نام دبیر: مدت زمان: ۷۰ دقیقه تعداد صفحات: ۴

ردیف	فرزندان خوبیم با یاد خدا و ذکر صفات بر پیامبر مهربانی‌ها و خاندان مطهرش به سوالات زیر با دقت پاسخ دهید.	بارم
مبانی تحلیل متن و تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی (۴ نمره)		
۱	<p>جاهای خالی را با واژه‌های مناسب پر کنید.</p> <p>الف) در زمان سامانیان <u>یکارا</u> عمده‌ترین مرکز فرهنگی به شمار می‌رفت.</p> <p>ب) شعر غنایی با دو شاعر مشهور <u>موهندی</u> و <u>سلیمانی</u> ایضاً قوت و استحکام یافت.</p> <p>ج) شیوه‌ی بیان هر نویسنده یا شاعر <u>سبک شخصی</u> است.</p>	۱
۱	<p>درستی و نادرستی هر یک از موارد زیر را مشخص کنید.</p> <p>(الف) کتاب اوستا را موبیدان برای اجرای مراسم دینی از حفظ می‌خوانند.</p> <p>(ب) قالب عمده‌ی شعر سبک خراسانی، غزل است.</p> <p>(ج) در سده‌های پنجم و ششم نثر ساده به کمال رسید و نثر مصنوع رایج شد.</p> <p>(د) نخستین گام مؤثر در رویارویی با یک متن شناسایی لحن است.</p>	۲
۰/۲۵	<p>کدام یک از موارد زیر جزء <u>قلمرو ادبی سبک خراسانی</u> نیست؟</p> <p>(الف) قافیه و ردیف آسان ☒</p> <p>(ب) سادگی زبان شعر ☒</p> <p>(ج) استفاده از آرایه‌ها در حد اعتدال ☐</p> <p>(د) بهره گرفتن از تشییه حسی در توصیف ☐</p>	۳
۰/۲۵	<p>کدام شاعران زیر، به پیروی از سنایی به تصوف و عرفان روی آورند؟</p> <p>(الف) عطار - منوچهری ☒ (ب) ناصر خسرو - مولوی ☐ (ج) ناصر خسرو - منوچهری ☐ (د) عطار - مولوی ☒</p>	۴
۱	<p>دلایل گرایش نویسنده‌ان به فارسی‌نویسی در سده‌های پنجم و ششم چیست؟</p> <p>۱- <u>گسترش عرقان و تصویف</u> ۲- <u>سلک لیری درلت سلجوئی و بزرگیری لزدیران و نویسنده‌گان رزیست را فراهم در خراسان و عراق</u></p>	۵
۰/۵	<p>نثر موزع و نثر موزعی نوع نثر کتاب‌های زیر را بنویسید.</p> <p>(الف) کشف الاسرار و عذّة الابرار: ☒ (ب) کلیله و دمنه: <u>نثر فیضی</u> ☐</p>	۶
موسیقی شعر (۶ نمره)		
۲	<p>بیت زیر را تقطیع هجایی کنید و علامت هجاها را زیر هر هجا بنویسید.</p> <p>«اگر هوشمندی به معنی گرای که معنی بماند نه صورت به جای»</p> <p><u>آ / کر / هم / س / قن / دی / ب / مع / نی / گ / ر / ا /</u> <u>ب / مع / نی / ا / ن / د / ا / ص / ا / ر / ا / ب / ح / ا /</u></p>	۷
۱/۲۵	<p>با توجه به بیت زیر به سوالات پاسخ دهید:</p> <p>«آب زنید راه را هین که نگار می‌رسد مژده دهید باغ را بوی بهار می‌رسد»</p> <p>(الف) ردیف کدام است؟ (۰/۲۵) <u>آب رسم</u> (ب) واژه‌های قافیه را مشخص کنید. (۰/۵) <u>نگار ع بھار</u> (ج) حروف قافیه کدامند و بنویسید طبق کدام قاعدة است؟ (۰/۵) <u>ارے قاعدہ (و) (صعوں ۴ صاف)</u></p>	۸

۰/۱۵	<p>کدام یک از ابیات زیر، <u>قافیه درونی</u> و کدام یک <u>ذوق‌افیتین</u> می‌باشد؟</p> <p>داغ و دردی کز تو باشد خوش‌تر است از باغ و ورد <u>ذوق‌افیتین</u> دولت عشق آمد و من دولت پاینده شدم <u>قافیه درونی</u></p>	۹
۰/۲۵	<p>در کدام گزینه «ی» <u>صامت</u> است.</p> <p>(د) بینا ☐ (ج) فانی ☐ (ب) یار ☒ (الف) دید ☐</p>	۱۰
۰/۲۵	<p>در کدام گزینه همه‌ی واژه‌ها <u>هم وزن هستند</u>؟</p> <p>(ب) خسته- بسته- شسته- راسته ☐ (د) شجاعت- سلامت- غربت- مهلت ☐</p> <p>(الف) نیکی - دوری- دوستی - یاری ☐ (ج) تسلط- گذشتن- صبوری- بهاری ☒</p>	۱۱
۰/۱۵	<p>در کدام <u>واژه‌ها</u>، هجای دوم <u>کشیده</u> است؟</p> <p>«فواید- شاعری- معشوق- دلبر- خورشید»</p> <p>محشوق - خورشید</p>	۱۲
۰/۷۵	<p>در کدام بیت ردیف وجود ندارد؟ چرا؟</p> <p>(الف) عیب کسان منگر و احسان خویش (ب) دلارام در بر، دلارام جوی</p> <p>زیرا در دلمه در جوی ۲ دلارای معنی متناوری هستند.</p>	۱۳
۰/۱۵	<p>واژه‌ی «پلنگ افکن» را یکبار با همزه و یکبار بدون همزه بخوانید و با خط عروضی بنویسید.</p> <p>(الف) با همزه: پِلنگ اَفْكَن (ب) بدون همزه: پِلنگ اَفْكَن</p>	۱۴
۱	<p>در ابیات زیر، <u>ترصیع</u> و <u>موازنه</u> را بیابید و بگویید ارزش موسیقیابی کدام بیشتر است؟</p> <p>(الف) جفا پل بُود بر عاشق شکستی (ب) وعده به دریوزه‌ی گوش آمده (ترصیع)</p> <p>ارزش موسیقیابی در ترصیع، بدتر است.</p>	۱۵
۱/۱۵	<p>در ابیات زیر <u>جناس‌ها</u> را بیابید و نوع آن‌ها را بنویسید.</p> <p>(الف) پاسخ تلخ تو خنده‌ی شیرین با هم (ب) ندانم از سرو پایت کدام خوب‌تر است</p> <p>جناس تاقص احتمالی فرق و فرقه جناس حسان</p>	۱۶
۱	<p>به سوالات زیر پاسخ دهید:</p> <p>الف) واج آرایی صامت محسوس‌تر است یا مصوت؟ صامت</p> <p>(ب) هم ریشه بودن واژه‌ها را در مصوت‌های کوتاه، چه نوع جناسی می‌نامند؟ لسته</p> <p>(ج) ناهمسانی واژه‌ها را در مصوت‌های کوتاه چه نوع جناسی می‌نامند؟ جناس تا همسان حریمی</p> <p>(د) ارزش موسیقیابی کدام سمع بیشتر است؟ سمع متوالزی</p>	۱۷

		نمونه‌های <u>واژه‌آرایی</u> و <u>واج‌آرایی</u> را در اینجا زیر مشخص کنید.	۱۸
۰/۵	الف) سرو را بین بر سمع بلبلان صبح خیز هم چو سرمستان به بستان پای کوب و دست زن واج‌آرایی صاحت درس دشمن شوند و سر بود هم بر آن سریم ولڑکه‌آرایی کله‌ی درس	ب) ما را سری است با تو، که گر خلق روزگار	
۱/۵	در عبارات زیر، <u>سجع‌ها</u> را بیابید و نوع آن‌ها را بنویسید. الف) الهی اگر بهشت چون چشم و چراغ است بی دیدار تو درد و داغ است. چراغ و دراغ مترافق	الهی از کشته تو خون نیابد و از سوخته تو دود. خون و درود متوالزن	۱۹
۰/۵	فایده‌ی سجع در شعر و نثر چیست؟ ایکار موسیقی در نشر و افزایش موسیقی در نشر		۲۰
	نقد و تحلیل نظم و نثر (۴ نمره)		
۱	بیت زیر را از نظر قلمرو فکری بررسی کنید. «آب آجل که هست گلوگیر خاص و عام بر حلق و بر دهان شما نیز بگذرد» هر چند را فرازی گیر و شامل حال چهی نهور	برای خوانش هر یک از موارد زیر کدام لحن مناسب است؟ الف) خوشید و زد دست بر سر شاه که شاهان منم کاوهی دادخواه لحن حماسی	۲۱
۱	ب) بیا تا گل برافشانیم و می در ساغر اندازیم لحن عنایی		۲۲
۱	با توجه به عبارت زیر به سوالات پاسخ دهید: «توانگری به هتر است نه مال و بزرگی به عقل است نه به سال» الف) ساختمان واژه‌های «توانگر و هتر» را به ترتیب بنویسید. (ساده- مرکب- مشتق) توانگر مشتق هتر ساده	ب) سجعها را بیابید و نوع آن را بنویسید. مال و سال سجع متوالزن	۲۳
۱	متن زیر را از نظر قلمرو زبانی بررسی کنید. (ذکر دو مورد) «دو امیرزاده در مصر بودند، یکی علم آموخت و آن دگر مال اندوخت، عاقبت الامر این یکی علامه‌ی عصر گشت و آن دگر عزیز مصر شد. باری توانگر به چشم حقارت در درویش فقیه نظر کرد.» ۱- جمل حاکی تا به وسارت در و آن هستند ۲- کاربرد ولرگان عربی صل در علّا هه ۳- کاربرد ولرگان مشتق و مشتق مرکب صل «توانگر» و در اعیزازه		۲۴
	«امیدوارم بربال های امید و خیال خود به آرزوهایتان برسیم»		
	نمره با عدد با حروف
	امضا و تاریخ		